יא טור בשם רש"י בפי' הבעיא דרב הונא (וע"ש) יב לשון הרמב"ם שם מהא דרב יוסף בריה דרבא בחולין ד' כח

נקודות הכסף

(שם ט"ז סק"ו) *ולא דק דודאי כו' . לק"מ דהטיפת דם שימצא ממנו היא מחמת השחיטה ששחט באותו מקום ומהיכא תיתי יעלה על לבו לאסור דהא אין כאן ספיקא כלל אלא מקום השחיטה הוא שניכר ואין כאן נקב כלל :

יד אפרים

עוף ונמצא בוושט עלה של עשב רך ודק נחתך לשנים יש להחמיר בו משום שהייה כו' וכמ"ש הש"ך ע"ש . ועבה"ט מ"ש בשם הבעה"ג סי' פ"ו ע"ש וצ"ל נ"ו ומ"ש כי בהכשר כלים צידד להקל ליתא של' שאותן כלים יש להכשירם אבל אם נעשה תערובות יותר שבאותן כלים חזרו ונשתמשו כלים אחרים א"צ הכשר ע"ש וע' מ"ש בשם הב"י בחתך באצבע האוחז וכ"כ בשמ"א ח"ב בסי' מ"ב באחד ששחט עוף וחבירו היה מחזיק עוף בשעת שחיט' וחתך גם באצבע יש להכשיר כדאמרי' בחולין דף ל"ב בשחט פרה וחתך דלעת עמה כשרה ואף שי"ל דוקא לדידהו דבעי שיעור שהייה משא"כ לדידן אסור כמו בנמצא נמי דלא דמי לגמי שנמצא באורך הצואר ואינו מתוח וחידוד הסכין שוהה לחתכו יותר מחתיכת הסימן משא"כ באצבע של יד אדם המחזיק בכח די"ל שחתך בוושט ובאצבע בפעם א' וחתך שניהם בשוה ולכך התרתי ע"ש וכ' בזכרון יוסף סי' א' בשוחט שנגע עגל על כסא המיוחד לשחיט' שקורין שראגין וראגיס בשעת שחיטה שנגע בעץ השראגין עם הסכין בתוך השחיטה אבל אמר ברי לי שלא שהיתי כלל וגם לא נזדעזעתי בנגיעתו וגם לא חתכתי בעץ כ"א נגיעה בעלמא וליתר שאת בדקתי בעץ ולא היה שום חתך ומתוך מהירות השחיטה לא ידע אם הוא קודם גמר השחיטה או לאחריו והשיב דאע"ג דבעה"ג סי' ס"ו כ' דלא דייקינן ספק שהייה כשאר ספיקות השחיטה כו' וגם לפמ"ס בחינוך כ"י סי' כ"ד הדין דנדחף ראש הסכין בכותל או קרקע קשה השחיטה פסולה וא"כ י"ל הכי דלא נוסיף עלה דדוקא נדחף בשעת השחיטה ולא בספק מ"מ המנהג בין השוחטים להטריף אם לא נתברר בבירור גמור שלא שחט אחרי הדחיפה ואין מחלקין בין נגיעה קלה ועוד כיון שלא כוון לגמור השחיטה רגילות הוא מכח מהירות שלא להפסיק השחיט' רק לנגע מעשהו ולא מיקרי ספק אם שחט אחרי הדחיפה ומ"מ העלה דכשר כיון שספק אם חתך או לא חתך רק נגע בלי חיתוך ושהייה וספיקא לקולא . ומכ"ש בנ"ד דאיכא ס"ס וגם יש היתר לפי שאומר ברי ואף על גב דבנמצא גמי מטריפין משום דשם טועה וסבר ששהה בחתיכת הסימן ואינו כן רק ששהה בחתיכת הגמי וכן בחותך אצבע שמחמת בהילתו טועה והחוש מעיד שבודאי הגביה הסכין קצת וכן נוכל לומר בנגעו בראש הסכין בכותל או בקרקע קשה משא"כ בנידון זה נוכל לומר כיון שיודע הלכות שחיטה ואומר ברי לי שלא שהיתי אמרי' ודאי לא חתך בעץ והשחיטה כשרה ע"ש : (ש"ע ס"ה בהג"ה) ויכנו על ראשו להמיתו . עבה"ט וע' כתו"מ בשם שמ"א ומ"ש בבה"ט בשם דבר שמואל סי' ל"ז ט"ס וצ"ל רל"ז והביאו בלה"ק ועיין בבית יעקב סי' קנ"ח וכ' בשבו"י ח"ב סימן כ"ד בשוחט ששחט תרנגול ושחט כל הקנה ונתן העוף מידו בחזקת כשר וכשהביאו לביתו היה חי עדיין וכן כדרכו ונזה לאחד מבני ביתו להתוך הוושט לשנים כדי שתמות וחתך בסכין פגום אם יש לאסור משום שהיי' ועיקור במיעוט בתרא או לא. והש"ך בסי' כ"ג ס"ק י"ג משיג על הר"ן בזה וכ"ל להכריע דודאי לכתחלה אסור לעשות כן ובדיעבד אע"ג דמדברי הש"ך משמע לאסור בדיעבד . לא כ"ל כלל דכל שסילק השוחט ידו מן השחיטה לגמרי אחר ששחט הרוב ונקרא עליו שם הכשר שחיטה אם אח"כ העוף שוהה למות אין לפסול בדיעבד אם גמר מיתתה בסכין פגום כיון שכבר יצאה מיד השוחט בהכשר שחיטה אין להטריף הו משום שהייה ובא מעשה כזה לידי בחולה אחד ששחטו לו עוף ושחטו הוושט והקנה הי' שלם והי' חי כבראשונה ונויתי שיניחה לילך עד שתמות מעצמה אולי תהיה כופר נפש של החולה וכל זמן שחיה התרנגולת גם החולה הי' חי עד שבלא אחד וקנן לחשו מיד נעשה החולה גוסס וכל זמן שפרכס התרנגולת לא יצאה נשמתו ע"ש . וכ' במאיר נתיבים סי' י"ז בענין עוף אינדיק שהורה להקל שאם ברור להשוחט שכבר נשחט סימן אחד לגמרי ולא התחיל השני מותר להתיז ראשו בקרדום ואין חשש שהייה מיעוט בתרא כ"א בנשחט רוב סימנים טעות הוא בידו וכמפורש לסדיא בסמ"ק סימן קנ"ו ולכן חלילה להקל בכך : (שם ס"ו) וא"י אם ניקב הוושט. עבה"ט וכ' בשבו"י ח"ב סי' ס"ה בשוחט שהתחיל לשחוט בהמה ושהה ושחט אח"כ מקצת העור ושחט אח"כ במקום אחר והמקום שחיך בו מתחלה כבסו אותו היטב

טריפה אפילו לא נתעכב שעור שהייה משמע דס"ל דהכא דוקא בעינן שעור שהייה אפילו לדידן וכן משמע בט"ז והיינו כיון דמתעסק הכא בשחיטת הסימנים ועיין בסי' י"ח ס"ק י"א וי"ב מ"ש בזה : **יא ולפ"ז אין שהייה בקנה בעוף כלל** . דכמעט קמא דקנה לא שייך שהייה כדלעיל מידי דהוה אחלי קנה פגום ס"ס כ"א משא"כ בוושט דהוי שהייה במעוט קמא דנקובתו במשהו כדלקמן סי' ל"ג אבל קנה פסוקתו ברובו כדלקמן ריש סימן ל"ד : **יב יכנו על ראשו כו'** . וכספר התרומות מסיים ובלבד שלא ישבר מפרקתה וכתב עליו מהרש"ל שם וחומרא יתירא היא דפשיטא אם שובר המפרקת בסכין דלא נראה כשחיטה ולמה לנו להחמיר כולי האי עכ"ל הכין דאסור מטעם שהייה וליתא אלא טעמו כדגרסינן בפ' כ"ה השובר מפרקתה של בהמה קודם שתצא נפשה אסור משום מבליע דם באברים ויתבאר לקמן סי' ס"ז דלכתחלה אסור לשבור המפרקת אפילו לאכול ממנה באומצא כמ"ש ב"י שם בשם שבולי הלקט ופסקו מהרש"ל גופיה פ' כ"ה סי' ל"ט וכ"כ הט"ז כדפרי' ע"ש : **יג ולא יחזור וישחוט** . כתב הר"ן בשחיטות דמותר לשחוט בסכין פגום אח"כ ולא נהירא וכן משמע מלשון הסמ"ק שכתב לא יחזור וישחוט בסכין או בקורדם לפי ששהה וסתם קורדם פגום הוא ועוד דמ"מ אסור משום עיקור במעוט בתרא וכ"כ הב"ח בסי' כ"ד ס"ס י"ב בדיני עיקור וז"ל אם שחט בסכין פגומה אפילו לאחר שכבר שחט רובו בסכין כשר אסור ועמ"ש בסי' כ' ס"ק כ"ט מדיני שהייה במעוט בתרא : **יד שחט עוף כו'** . משמע דוקא בעוף שהכשרו בסימן אחד אית ליה האי תקנתא אבל לא בבהמה וכן פשוט בפוסקים : **טו ואינו יודע כו'** . משמע אם יודע בבירור שלא ניקב הוושט שחיטתו כשרה אף בלא בדיקה כגון שתפס הקנה לבדו בידו כמ"ש הב"י בסי' זה וכס"ס כ"א והר"ב שם ועמ"ש שם ול"ד למ"ש בסעיף ח' דאפילו אמר השוחט ברי לי שלא חתכתי כ"א העור אין סומכין עליו דהתם כיון דלא כוון מתחלה לכך ה"ל מלתא דלא רמיא עליה דאינש ולאו אדעתיה ודמי לדלעיל סי' י"ח סס"ד דהיכא דידע שיש מסוכסכת נאמן לומר ברי לי שלא עשיתי אלא הולכה לבד וכשלא ידע קודם שחיטה אינו נאמן מטעם דמילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה ע"ש : **טז במקום אחר כו'** . הטעם משום דאיכא למיחש שמא מתוך שכבר התחיל לשחוט באותו מקום יהיה יותר נקל לפגוע בוושט ויבא לומר עתה הוא שנשחט ומקודם לכן לא נגעתי בו ושמא מקודם נגע בו ונמצא מכשילו שלא כדין ומיירי ששחט קנה לבד א"כ שמא מקודם לא נגע בו ועתה מתוך שקל לפגוע בו יפגע בו ונמצא שפוסלו שלא כדין ועלה טובה קמ"ל עכ"ל בית יוסף ופרישה : **יז אפילו לא שהה כו'** . וכתב הרוקח סימן שפ"א שחט הוושט והניחו ושחט הגרגרת ואח"כ שחט וגמר את הוושט מאחר שעסוק בשחיטה כשירה עכ"ל ולפע"ד ה"ה לדידן היכא דלא שהה כלל קודם שהתחיל לשחוט הגרגרת וכן הוא בשחיטות הר"ן וכזבחי ריב השיג עליו שלא כדת : **יח ואסור למוכרו לעובד כוכבים כו'** . אין להקשות דהא כתב הרב ס"ס כ"ז בטרפות שאינו ידוע ויש מכשירין הטריפות ההוא אע"ג דקי"ל לאסרו מ"מ מותר למכרו לעובד כוכבים מטעם ס"ס והכא נמי אע"ג דקי"ל להטריף מ"מ כיון דאינו אלא חששא דשמא ימכרנו ה"ל ס"ס שמא לא ניקב הוושט ואילו היינו בקיאין בבדיקה היינו רואין שלא ניקב ואת"ל ניקב שמא לא ימכרנו העובד כוכבים לישראל דהוו תרי שמא א' דהכא גזרו בספיקא דאורייתא או אפילו על דבר שאסורו מן הסופרים אינו אלא מדרבנן כגון פת של ישראל שאפאה עובד כוכבים (לקמן סימן קי"ב סי"ח) שלא למכור גזירה שמא ימכרנה לישראל אבל בדבר דאית ביה פלוגתא דאמוראי או דרבוותא לעולם אמרינן לענין מכירת עובד כוכבים דמדרבנן היא הלך אחר המיקל דל"ד ספיקא דפלוגתא לספיקא דבגוף המעשה וק"ל וצ"ע בהרבה מקומות בש"ס בענין זה עכ"ל מהרא"י בת"ה ס"ס קע"ח ולפע"ד בלא"ה לא קשה מידי דהכא כיון שהספק הוא מחמת חסרון ידיעתנו שאין אנו בקיאין בבדיקה לא מיקרי ספק כלל כמ"ש הפוסקים בכמה דוכתי וכמ"ש בסי' כ"ג ס"ק י"ד וסי' ל"ח ס"ק ט' וכ"כ מהרא"י גופיה בהג"ה ש"ד סי' פ"ז גבי נשבר העצם ע"ש ואפילו ס"ס לא מהני בכה"ג כמ"ש בסי' כ"ה ס"ק ד' : **יט אלא ימיתנו ואח"כ ימכרנו כו'** . וכתב המרדכי בשם הר"פ דאסור להשהותו בביתו דלמא אתי לידי תקלה ע"כ ומביאו ד"מ אבל אם א"ל להשהותו אלא כ"א יום שתתעבר ואלד דטרפה אינה יולדת

שנים בבהמה אין שהייה פוסלת יא **ולפי זה** (ד) **אין שהייה בקנה בעוף כלל** יא **ויש מי שאומר** (ט) **שכל שלא נגמרה שחיטת כל שני הסימנים פוסלת שהייה ולכתחלה יש ליזהר לחוש לדבריו :**

הגה (י) ואפילו בדיעבד המנהג להטריף [י] ולכן אם לאחר ששחט רוב שנים שוהה הבהמה או העוף למות (ה) **יב** יכנו על ראשו (ח) (יא) להמיתו **יג** ולא יחזור (ט) וישחוט (הה"ד לדעת רש"י וסמ"ק ומהרי"ו וע"פ) :

ו **יד** יב **שחט עוף ושהה בו** **טו** **ואינו יודע אם ניקב הושט חוזר** (ו) **ושוחט הקנה לבדו** **טז** **במקום אחר ומניחו עד שימות והופך הוושט ובודקו מבפנים אם לא נמצא בו טיפת דם בידוע שלא ניקב** (י) **וכשרה :**

הגה [יא] והמנהג להטריף הכל **יז** אפילו לא שהה רק במיעוט קמא (יא) דקנה (מהרי"ו ומרדכי) **יח** [יב] ואסור למוכרו לעובד כוכבים (יב) כך **יט** אלא ימיתנו ואח"כ ימכרנו לעובד כוכבים (הגהות

(ד) **אין שהייה בקנה** . דכל כמה שלא שחט הרוב יכול אחר כך לחזור ולשחוט מידי דהוי אחלי קנה פגום דחותך כל שהוא ומתירו : (ה) **יכנו על ראשו** . עיין מ"ש ע"ז סי' ס"ז : (ו) **ושוחט הקנה לבדו במקום אחר** . הא דצריך מקום אחר פי' ב"י דשמא כיון שכבר התחיל לשחוט שם יותר נקל לפגוע בוושט ויבא לומר עתה נשחט ומקודם לא נגעתי בו ושמא מקודם נגע בו ויכשיר האיסור ע"כ *ולא דק דודאי כל שימצא טיפת דם לא יתלה לקולא ויאסור מספק דהא פסקינן כל שימצא טיפת דם בפנים יהיה אסור בכל מקום שיהיה וא"כ אין כאן מכשול וכ"ל הטעם דכשרוצה להחזיק בקנה לבד צריך שיאחזנו בכח ואם יעשה כן במקום שחתך כבר יש לחוש שמתוך כך יתנתק ויתרחב החתך עד שיהיה פסול ע"כ יאחזנו במקום שהוא שלם ועוד נ"ל דאם ישחוט במקום הראשון יש לחוש שמא יקלקל לעצמו דשמא שחט כבר הרוב בקנה ונמצא שאז אין פסול במה שניקב הוושט וא"א לראות היטב בשעת שחיטה אם נשחט הרוב כיון שהוא מלוכלך בדם ע"כ ישחוט במקום אחר ויוכל אח"כ לראות במקום הראשון שאם נשחט

ביאור הגר"א

או **חב** אחר בעוף אע"פ שהוא לזמן מרובה שחיטתו כשרה ועבגמ' כ"ט א' מי סברת בבהמה כו' : [י] ולכן כו'. רש"י שם : [יא] והמנהג כו' . משום שא"א בבדיקת כמש"ו ושהייה פוסל במיעוט קמא דוושט שהוא במשהו וכמ"ש בתוספתא שחט מיעוטו של וושט ושהה כדי שחיטה ואח"כ שחט את שנ"ח או שניקב הוושט ואח"כ שחט את שניהם טרפה : [יב] ואסור למכרו כו' . כמש"ש ג"ג ב' וע"ל סי' נ"ז סי"ח וס"כ בהגה : (ליקוט) ואסור למכרו כו' . כמ"ש (ל"ג ב') בספק דרוסה ובפ"ה דע"ז (ס"ה ב') ביין שנפל ע"ג חטים . הר"ן ומרדכי שם (ע"כ) :

פתחי תשובה

(ט) שכל שלא נגמרה . עיין בשו"ת מאיר נתיבים סימן י"ז שהאריך לחלוק על רב אחד שהורה שאם ברור להשוחט שכבר שחט סימן אחד לגמרי ולא נשאר ממנו מאומה אף שעדיין לא התחיל לשחוט הסימן השני מותר לו לגמור אחר שנעשה שהייה גמורה ואין לאסור משום האיבעיא שהם במיעוט סימנים ע"ש סברתו והוא ז"ל האריך לחלוק עליו דגם אם שחט כל הסימן לגמרי בעוף פוסל שהייה ע"ש : (י) ואפילו בדיעבד . עיין בתשובת נו"ב תניינא חיו"ד סימן ב' שנשאל בשוחט ששחט רק הקנה בעוף וכאשר הובא העוף לבית היה עדיין חי והחזירו העוף לבית השוחט ושחט את הוושט מה דינו אם לסמוך על תשובת שבו"י ח"ב סי' כ"ד שמכשיר בדיעבד והשיב דאין לסמוך עליו בזה וגם בנד"ז גם השבו"י מודה דדוקא במיעוט הסימנים הקיל בדיעבד משא"כ כאן שכל הוושט נשאר ולכן יש לאסור גם הכלים אפי' אחר מעל"ע והשוחט יש לדונו לכף זכות ואעפ"כ טוב להעבירו על חודש או ב' חדשים כפי ראות עיני המורה ולפי חזקת השוחט ביראת שמים ע"ש [ועיין בתשובת חתם סופר סימן מ"ב דמורה אחד התיר באחד שחתך במספרים הסימן שלא נשחט וכתב דלא טוב הורה כי באמת אין חילוק בין השוחט לאחר והכרעת הש"ך סימן כ' ס"ק כ"ו ואף דאיכא למימר הואיל וגזז במספרים אין שם שחיטה עליו רק גזוז מקרי ולא דמי לקרדום כו' אך לדינא חלילה לסמוך גם ע"ז ע"ש] : (יא) להמיתו . עבה"ט ועיין בתשובת

באר היטב

דרסה

שהייה משא"כ בעוף כשנשחט הרוב של סימן אחד הוא תיכף כשר ומדלא כתב כאן כמ"א דלפי המנהג יש להטריף בכל ענין משמע דסבירא ליה דהכא בעינן דוקא שיעור שהייה אפילו לדידן והטעם כיון דמתעסק הכא בשחיטת הסימנים ומיהו ודאי לכתחלה אפילו עוף אין לשחוט בו כיון דצריך ב' סימנים גם בעוף לכתחלה מהרי"ט : (ח) להמיתו . וכ' בש"ך בשם ספר התרומה בלבד שלא ישבר מפרקתו ועיין בסי' ס"ז דאסור לשבור המפרקת אפילו לאכול ממנו באומצא ועיין בסי' ס"ז בהג"ה סעיף ג' מה שיש להקשות על זה ומה שמחלקי' שם הש"ך והט"ז . עיין בע"י סימן קנ"ח עוף שקורין אינדיק (ובל"א טענגליסער האן) שרוב עולם מכין את ראשו בקרדום כשמפרכס יש לגעור בהם שלא יעשו כך עד לאחר יציאת הדם וה"ה לשאר ב"ח כל זמן שהדמים מקלחין ובדיעבד מותר לאכול מבשרה ע"י חתיכה ומליחה. ד"ס סימן ל"ז : (ט) וישחוט . וכתב בש"ך אפילו לא בסכין פגום משום עיקור במיעוט בתרא : (י) וכשרה . וכתב בש"ך משמע אם יודע בבירור שלא ניקב כגון שתפס הקנה לבדו בידו כשר אף בלא בדיקה ולא דמי לסעיף ח' דאם אמר השוחט ברי לי שלא חתכתי כ"א העור אין סומכין עליו דהתם לא כוון מתחלה לכך והוה מילתא דלא רמיא אאינשי משא"כ בכאן אם כוון להתפיס הקנה לבד כשר אף בלא בדיקה : (יא) דקנה . וכתב בש"ך שיש להתיר אפילו לדידן היכא ששחט הושט והניחו ושחט הגרגרת ואח"כ שחט וגמר את הוושט אם לא שהה כלל קודם שהתחיל לשחוט הגרגרת מאחר שעוסק בשחיטה כשרה וכ"כ בספר אהל מועד בשם הרז"ה שבהמה שיש גרעין בוושט שלה ושחט ופגע בגרעין מגביה הסכין ושוחט לאחר קודם שישהה למעלה מן הגרעין או למטה ממנו . וכ"כ הפר"ח ועיין בש"ך. וכס' זבחי ריב השיג ע"ז שלא כדת עכ"ל : (יב) כך . וכתב בש"ך אין להקשות הא קיי"ל בסי' כ"ז בטריפה שאינו ידוע ויש מכשירין הטריפות ההיא דמותר למכרה לעובד

גליון מהרש"א

דאמרי' חסכין עשה לו דרך ולא חתך בהן : (סעיף ה' ש"ע) **פוסלת** שהייה . שחט קנה ועודנו חי והוחזר להשוחט ושחט הוֹשט בשבו"י מיקל ובת' נ"ב ט"ת חיו"ד ס"ב השיג וכ' דאפשר בבח"ג דהושט עוד לא נשחט השהייה פוסלת מדאורייתא :

צבי לצדיק

(סי' כ"ג סעיף ח' ש"ך ס"ק ט"ז) **במקום** אחר . נדחקו בזה ול"נ דמש"ה נקט במקום אחר דמה

(סעיף ו' בהג"ה) **אלא** ימיתנו ואחר כך ימכרנו לעובד כוכבים . עיין ט"ז סימן קי"ז סק"ד :